

Kamer van Volksvertegenwoordigers

BUITENGEWONE ZITTING 1988

25 MAART 1988

WETSVOORSTEL

**betreffende de verjaring van de
burgerlijke rechtsvordering volgend
uit een misdrijf**

(Ingediend door Mevr. Merckx-Van Goey)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Krachtens artikel 2262 van het Burgerlijk Wetboek verjaart de rechtsvordering van het slachtoffer van een onrechtmatige daad, in de zin van artikel 1382 van hetzelfde Wetboek, in principe door verloop van dertig jaren (DALCQ, R.O., *Traité de la responsabilité civile*, in *Les Nouvelles, Droit civil*, V, 1, Brussel, 1967, n° 80). Op dit algemene beginsel bestaat er echter een belangrijke uitzondering. De verjaringstermijn wordt gevoelig verkort indien de onrechtmatige daad tevens een strafrechtelijk misdrijf oplevert. Volgens artikel 26 van de wet van 17 april 1878 houdende de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd door de wet van 30 mei 1961, verjaart de burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf door verloop van vijf jaren, te rekenen van de dag van het misdrijf. De verjaring kan evenwel niet intreden vóór de verjaring van de strafvordering.

Enkele voorbeelden zullen de onrechtvaardige gevolgen van deze regeling in het licht stellen.

Een persoon die op een privé-weg met zijn wagen tegen het voertuig van iemand anders botst, en aan niemand slagen of verwondingen toebrengt, pleegt geen strafbaar feit. De rechtsvordering van de eigenaar van de beschadigde auto verjaart door verloop van dertig jaar.

Chambre des Représentants

SESSION EXTRAORDINAIRE 1988

25 MARS 1988

PROPOSITION DE LOI

**relative à la prescription de l'action
civile résultant d'une infraction**

(Déposée par Mme Merckx-Van Goey)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

En vertu de l'article 2262 du Code civil, l'action intentée par la victime d'un acte illicite, au sens de l'article 1382 du même Code, se prescrit en principe par trente ans (DALCQ, R. O., *Traité de la responsabilité civile*, in *Les Nouvelles, Droit civil*, V, 1, Bruxelles, 1967, n° 80). Ce principe général souffre toutefois une exception importante. Le délai de prescription est en effet sensiblement écourté si l'acte illicite constitue également une infraction pénale. Conformément à l'article 26 de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale, modifiée par la loi du 30 mai 1961, l'action civile résultant d'une infraction est prescrite après cinq ans, à compter du jour où l'infraction a été commise. La prescription de l'action civile ne peut toutefois intervenir avant celle de l'action publique.

Quelques exemples permettront de mettre en lumière l'injustice de cette réglementation.

Une personne qui conduit un véhicule sur un chemin privé et qui heurte un autre véhicule sans porter ni coups ni blessures à personne ne commet pas un fait punissable. L'action du propriétaire du véhicule endommagé se prescrit par trente ans.

Een andere persoon maakt zich schuldig aan moord. De burgerlijke rechtsvordering van de slachtoffers, bijvoorbeeld de kinderen van de overledene, verjaart samen met de strafvordering, en namelijk na verloop van ten minste tien jaar of ten hoogste twintig jaar min één dag. Dit is een gevolg van de artikelen 21 en volgende van de wet van 17 april 1878 houdende de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering. Een misdaad verjaart immers door verloop van tien jaren, en deze termijn kan ten hoogste verdubbeld worden door daden van onderzoek of van vervolging door de bevoegde magistraten gesteld.

Een derde en laatste persoon veroorzaakt onopzettelijk, maar door gebrek aan voorzorg, lichamelijk letsel aan een andere persoon, die volledig werkonbekwaam wordt. De dader maakt zich schuldig aan het wanbedrijf omschreven in artikel 420 van het Strafwetboek. De rechtsvordering van het slachtoffer is na zes jaar onherroepelijk verjaard. Indien de dader na zes jaar en één dag ontdekt wordt, kan het slachtoffer geen aanspraak meer maken op schadevergoeding.

Het besluit is duidelijk : het slachtoffer van een strafbaar feit is minder begunstigd dan degene die zich over een louter burgerlijke fout heeft te beklagen. De misdaad loont !

De Franse wetgever heeft zonder aarzelen gekozen voor de bescherming van de belangen van de slachtoffers van onrechtmatige daden. Een wet van 23 december 1980 bepaalt dat de burgerlijke vordering volgend uit een misdrijf verjaart volgens de regels gesteld in het Burgerlijk Wetboek. Deze wetswijziging was de bekroning van de inspanningen van de Franse rechtbanken, die hun uiterste best hadden gedaan om de belangen van de slachtoffers veilig te stellen (PRADEL, J., *Droit pénal*, II, *Procédure pénale*, Parijs, Editions Cujas, 1987, n° 242 e.v., STEFANI, G., LEVASSEUR, G. en BOULOC, B., *Procédure pénale*, Parijs, Dalloz, 1987, n° 254 e.v.).

Het past het voorbeeld van de Franse wetgever te volgen. Er wordt bijgevolg voorgesteld artikel 26 van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering te wijzigen.

De burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf zou voortaan verjaren door verloop van dertig jaren, dezelfde termijn als deze bepaald door artikel 2262 van het Burgerlijk Wetboek.

De regels bepaald in de titel « Verjaring » van het Burgerlijk Wetboek zouden van toepassing zijn op de verjaring van deze rechtsvordering. Deze verjaring zou dus niet langer de openbare orde betreffen, en de verjaring zou kunnen gestuit en geschorst worden zoals bepaald in het Burgerlijk Wetboek.

De overgangsbepaling werd overgenomen, mits enkele aanpassingen betreffende de vorm, uit de wet van 30 mei 1961.

T. MERCKX - VAN GOEY

Une autre personne commet un assassinat. L'action civile des personnes lésées, par exemple les enfants de la victime, se prescrit en même temps que l'action publique, à savoir après dix ans au minimum ou vingt ans moins un jour au maximum, en vertu des articles 21 et suivants de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale. Un crime se prescrit en effet par dix ans et ce délai peut au plus être doublé en raison d'actes d'instruction ou de poursuite accomplis par les magistrats compétents.

Une troisième personne, enfin, cause involontairement, mais par défaut de précaution, des lésions corporelles à une autre personne, qui subit une incapacité totale de travail. L'auteur se rend coupable du délit défini à l'article 420 du Code pénal. L'action de la victime est irrévocablement prescrite après six ans. Si l'auteur est découvert après six ans et un jour, la victime ne peut plus prétendre à aucune indemnité.

La conclusion est claire : la situation juridique des victimes d'un fait punissable est plus défavorable que celle des victimes d'une faute purement civile. Le crime paie !

Le législateur français a choisi résolument de protéger les intérêts des victimes d'actes illicites. Une loi du 23 décembre 1980 dispose que l'action civile résultant d'une infraction se prescrit selon les règles prévues dans le Code civil. Cette modification de la loi fut le couronnement des efforts des juridictions françaises, qui avaient fait le maximum pour préserver les intérêts des victimes (PRADEL, J., *Droit pénal*, II, *Procédure pénale*, Paris, Editions Cujas, 1987, n° 242 et suivants; STEFANI, G., LEVASSEUR, G. et BOULOC, B., *Procédure pénale*, Paris, Dalloz, 1987, n° 254 et suivants).

Nous estimons qu'il convient de suivre l'exemple du législateur français et nous proposons dès lors de modifier l'article 26 du titre préliminaire du Code de procédure pénale.

L'action civile résultant d'une infraction serait désormais prescrite après trente années, soit après le même délai que celui fixé par l'article 2262 du Code civil.

Les dispositions du titre « De la prescription » du Code civil seraient applicables à la prescription de ladite action. Cette prescription ne concernerait donc plus l'ordre public et pourrait être interrompue ou suspendue conformément aux dispositions du Code civil.

La disposition transitoire a été reprise, moyennant quelques adaptations de forme, de la loi du 30 mai 1961.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Artikel 26 van de wet van 17 april 1878 houdende de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd door de wet van 30 mei 1961, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 26. — De burgerlijke rechtsvordering volgende uit een misdrijf, verjaart door verloop van dertig jaren, te rekenen van de dag waarop het misdrijf is gepleegd.

De regels bepaald in de titel Verjaring van het Burgerlijk Wetboek zijn op de verjaring van deze rechtsvordering van toepassing ».

Art. 2

Deze wet is van toepassing op de rechtsvorderingen, ontstaan uit misdrijven die vóór haar inwerkingtreding werden gepleegd, tenzij de termijn van de verjaring reeds bereikt is.

18 maart 1988.

T. MERCKX - VAN GOEY

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

L'article 26 de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale, modifiée par la loi du 30 mai 1961, est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 26. — L'action civile résultant d'une infraction sera prescrite après trente ans à compter du jour où l'infraction a été commise.

Les dispositions du titre « De la prescription » du Code civil sont applicables à la prescription de ladite action. »

Art. 2

La présente loi est applicable aux actions nées d'infractions antérieures à son entrée en vigueur, à moins que le terme de la prescription ne soit déjà atteint.

18 mars 1988.